

Sector
Landbouw, bosbouw en visserij

Oktober 2023

Inhoud

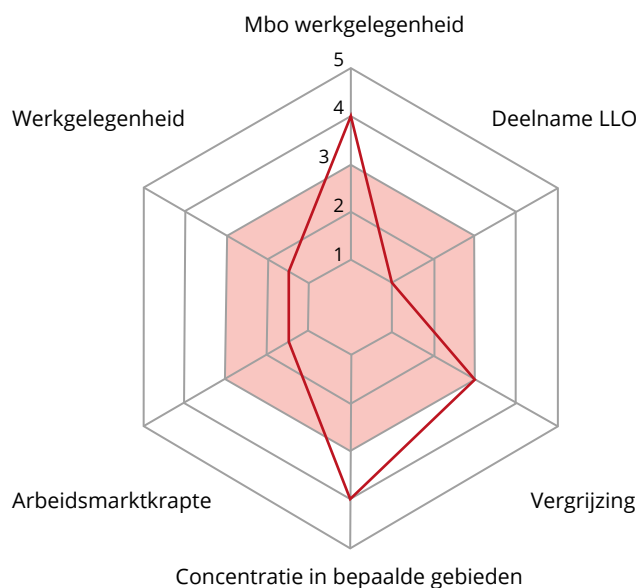
Sector Landbouw, bosbouw en visserij	3
De grootte van de sector	5
Aantal zelfstandigen	6
Opleidingen en werkniveau	7
Opleidingsniveau	7
ISCO niveau	8
Leven lang ontwikkelen (LLO)	9
Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte	10
Human capital	12
Bronnen	13

Sector Landbouw, bosbouw en visserij

Gegevens op sectorniveau; alleen krapteberoepen zijn op beroepsniveau

Werkgelegenheid

- kleine sector, heel veel zzp'ers
- veel op mbo-niveau
- verspreid over Nederland maar concentraties in bepaalde regio's
- relatief lage arbeidsmarktkrapte
- gemiddelde vergrijzing en meer uitstroom dan instroom
- lage LLO-deelname

■ Gemiddelde sector   ■ Landbouw, bosbouw en visserij
 5 = ver boven gemiddelde   4 = boven gemiddeld   3 = gemiddeld
 2 = onder gemiddeld   1 = ver onder gemiddeld

Beleids- en politieke ontwikkelingen van belang voor de sector:

- Het kabinet zet met de landelijke aanpak 'piekbelasting' in op terugdringing van de stikstofneerslag in kwetsbare natuurgebieden. Dit zorgt voor veel onrust en onzekerheid bij ondernemers. Remkes heeft aanbevelingen opgesteld die het kabinet over heeft genomen.
- De aanpak richt zich o.a. op circa 3.000 bedrijven die de grootste veroorzakers zouden zijn. Veehouders die overwegen te stoppen kunnen een aanvraag indienen voor de regelingen Lbv of Lbv-plus of voor een [SABE-adviesvoucher](#) voor individueel advies. Zie [De aanpak piekbelasting gaat door | Nieuwsbericht | Aanpak Stikstof](#).
- Agrarische ondernemers die niet willen stoppen kunnen bij de stikstofreductie ondersteuning krijgen om [om te schakelen](#), te [innoveren](#), te [extensiveren](#), te [verplaatsen](#), of een combinatie.
- In de sector komt meer aandacht voor dierenwelzijn, biodiversiteit en omschakeling naar biologische landbouw (in 2030 moet 15% van de landbouw biologisch zijn).

De sectorgegevens zijn op sectieniveau van de CBS SBI-indeling: het betreft geaggregeerde gegevens van alle bedrijven die volgens de Kamer van Koophandel-registratie met hun hoofdactiviteit onder de volgende sectie vallen.

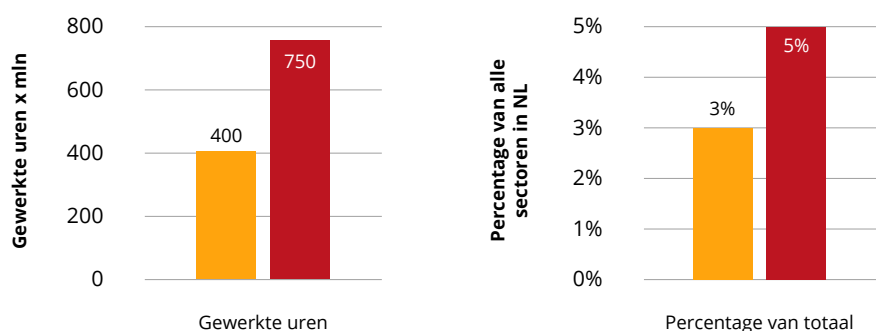
Sectie A Landbouw, bosbouw en visserij, bestaande uit de volgende 2-digit groepen:

- 01 Landbouw, jacht en dienstverlening voor de landbouw en jacht
- 02 Bosbouw, exploitatie van bossen en dienstverlening voor de bosbouw
- 03 Visserij en kweken van vis en schaaldieren

De grootte van de sector

De sector Landbouw, bosbouw en visserij was in 2022 zowel qua gewerkte uren als het aantal werknemersbanen veel kleiner dan de gemiddelde sector in Nederland. Procentueel bevat de sector ongeveer 3% van de gewerkte uren en slechts 1% van de werknemersbanen. Daarentegen is de sector goed voor 5% van de zzp-banen van Nederland. De sector bevat dus relatief veel zzp-banen.

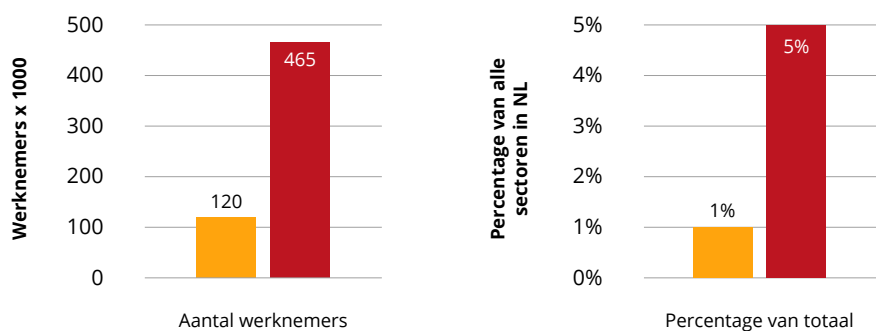
Figuur 1: Aantal gewerkte uren - Landbouw, bosbouw en visserij in 2022

■ Landbouw, bosbouw en visserij ■ Gemiddelde sector

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

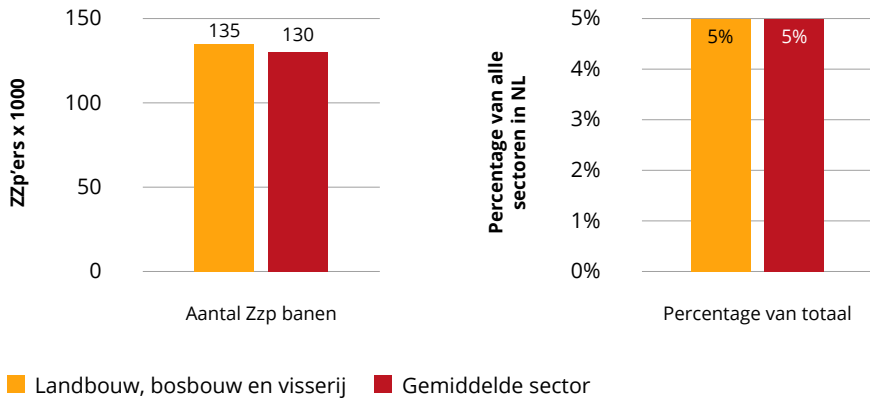
Figuur 2: Aantal werknemersbanen - Landbouw, bosbouw en visserij in 2022

■ Landbouw, bosbouw en visserij ■ Gemiddelde sector

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 3: **Aantal zzp-banen - Landbouw, bosbouw en visserij in 2022**

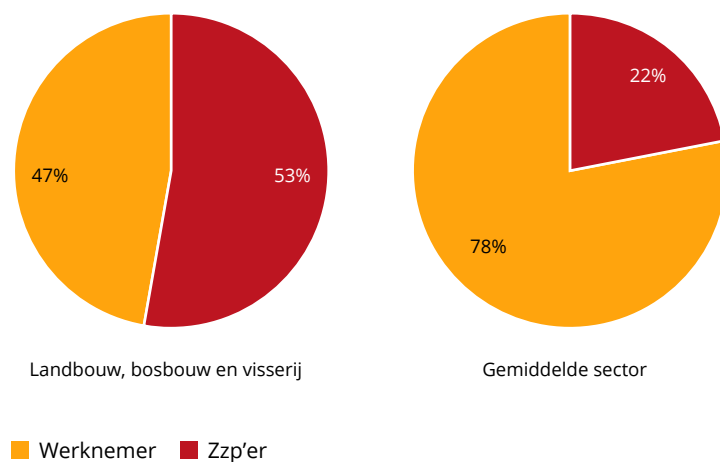

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Aantal zelfstandigen

Het percentage zzp'ers (aantal zzp'ers gedeeld door het totaal aantal werkenden binnen de sector) in 2022 ligt veel hoger dan het percentage in de gemiddelde sector in Nederland. Melkveehouders en agrarische boeren zijn vaak zelfstandig ondernemer.

Figuur 4: **Het percentage zzp'ers – Landbouw, bosbouw en visserij in 2022**

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

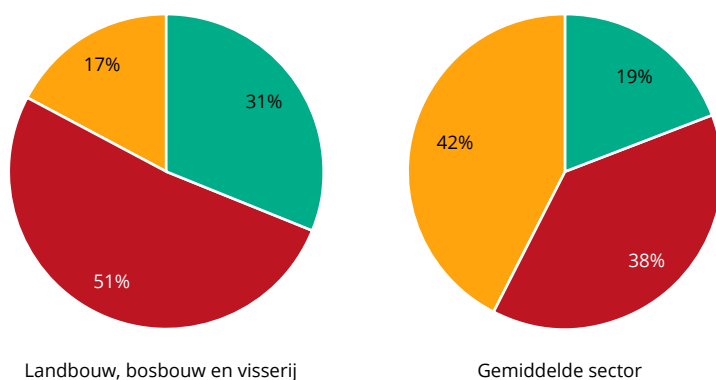
Opleidingen en werkniveau

Binnen de sector Landbouw, bosbouw en visserij zijn er relatief veel werknemers met een laag of middelbaar opleidingsniveau. Ook het soort werk dat wordt uitgevoerd is qua niveau weinig gespecialiseerd. Daarmee biedt de sector veel werkgelegenheid op mbo-niveau.

Opleidingsniveau

De sector heeft met name een middelbaar (51%) en laag opleidingsniveau (31%). Het percentage hoogopgeleiden ligt relatief laag. De sector biedt dus, ten opzichte van de gehele arbeidsmarkt, veel werkgelegenheid aan mbo-geschoolden.

Figuur 5: **Opleidingsniveau – Landbouw, bosbouw en visserij (2021)**

■ Hoog ■ Middelbaar ■ Laag

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Toelichting bij opleidingsniveau¹

De verschillende soorten opleidingen in Nederland worden door het CBS ingedeeld in drie categorieën. Het CBS definieert de categorieën als volgt.

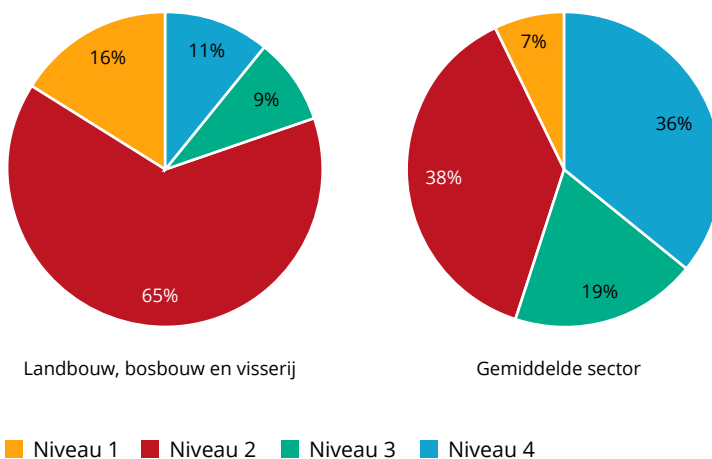
- Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

¹ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/33/verschil-levensverwachting-hoog-en-laagopgeleid-groeit/opleidingsniveau>

ISCO niveau

De mate waarin het werkniveau is gespecialiseerd in de sector Landbouw, bosbouw en visserij ligt laag. Bij 11% van de banen in de sector gaat het om zeer gespecialiseerd werk; dit ligt ver onder het landelijk gemiddelde van 36%.

Figuur 6: **Werkniveau – Landbouw, bosbouw en visserij (2021-2022)**

Bron: CBS, EBB (2023) - bewerking door SEOR

Toelichting bij ISCO niveau²

De "International Standard Classification of Occupations" (ISCO) wordt internationaal gebruikt om beroepen te vergelijken op basis van het niveau en de specialisatie die nodig is voor het beroep. De standaard wordt onder andere gehanteerd door het CBS en het UWV.

Naarmate het niveau toeneemt neemt ook de mate van specialisatie toe. De niveaus worden door het UWV als volgt gedefinieerd.

- Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat.
- Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

² Bron: https://www.uwv.nl/imagesdxa/duiding-arbeidsmarktontwikkelingen-juli-2021_tcm94-447013.pdf

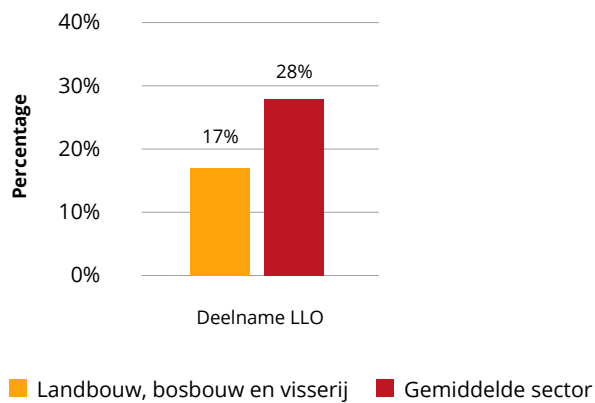

Leven lang ontwikkelen (LLO)

De deelname aan leven lang ontwikkelen (LLO) in de sector Landbouw, bosbouw en visserij door personeel van 25-65 jaar ligt laag (17% versus landelijk 28%).

Figuur 7: Deelname aan leven lang ontwikkelen (LLO) door 25-65-jarigen – Landbouw, bosbouw en visserij (2022)

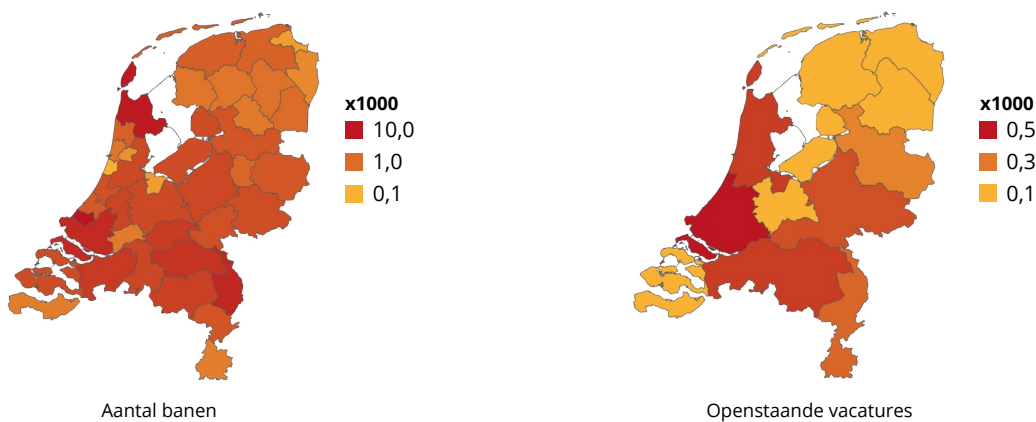

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte

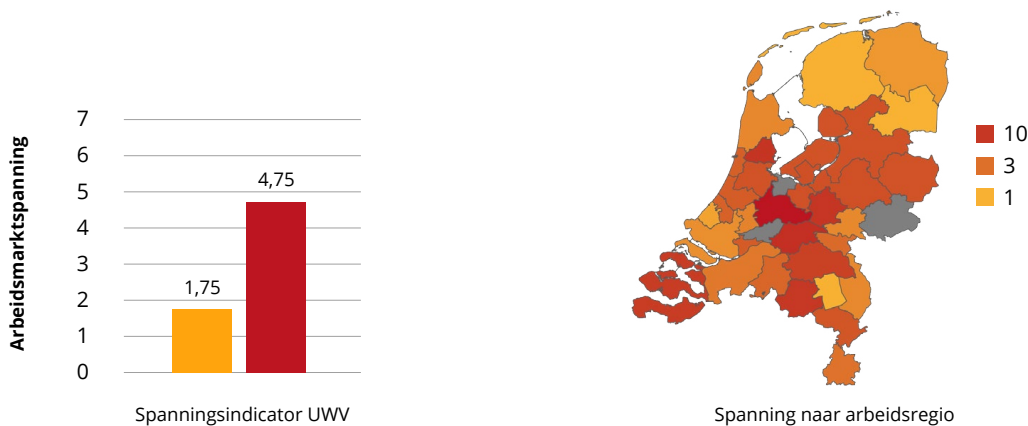
Banen binnen de sector Landbouw, bosbouw en visserij bevinden zich door heel Nederland, maar zijn ook sterk geconcentreerd in een aantal gebieden. Gebieden die er bovenuit springen zijn: Groot-Rijnmond, Delft en Westland, Kop van Noord-Holland en Noord-Limburg. Het aantal openstaande vacatures ligt met name hoog in Zuid-Holland.

Figuur 8: Regionale verschillen werkgelegenheid – Landbouw, bosbouw en visserij (Q4 2022)

Bron: CBS (2022), - bewerking door SEOR

Figuur 9: Spanningsindicator UWV – Landbouw, bosbouw en visserij (Q4 2022)

■ Landbouw, bosbouw en visserij ■ Gehele arbeidsmarkt

Bron: UWV (Werk.nl) – 2022 – bewerking door SEOR

De spanningsindicator voor de sector Landbouw, bosbouw en visserij (1,75) ligt in het laatste kwartaal van 2022 onder het landelijk gemiddelde (4,75) en geeft daarmee aan dat de arbeidsmarkt minder krap is dan gemiddeld. Voor de sector zijn vacatures ontstaan in de volgende beroepsklasse: *Agrarische beroepen* (100%).

Binnen deze beroepsklasse hadden de volgende kansrijke beroepen op mbo-niveau (ISCO 2 en 3) de hoogste arbeidsmarktspanning:

Landbouw beroepen

- Hoveniers, tuinders en kwekers – *Spanning: 2,40*

Toelichting bij spanningsindicator UWV³

De spanningsindicator wordt berekend door het aantal openstaande vacatures zoals bekend bij het UWV, te delen door het aantal WW-uitkeringen die minder dan een half jaar lopen. Hoe hoger de spanningsindicator hoe krappere de arbeidsmarkt is, en dus hoe groter de behoefte aan personeel.

De indeling van de spanningsindicator zoals gegeven door het UWV is als volgt:

- 0,06 tot 0,25: zeer ruim
- 0,25 tot 0,67: ruim
- 0,67 tot 1,50: gemiddeld
- 1,50 tot 4,00: krap
- 4,00 tot en met 16,00: zeer krap.

Op basis van een combinatie van het CBS overzicht “ontstane vacatures SBI-ROA beroepsklasse” en de UWV spanningsindicator per beroepsklasse is er, per SBI-sector, door SEOR een gewogen spanningsindicator gemaakt. Zie bronnen voor een toelichting.

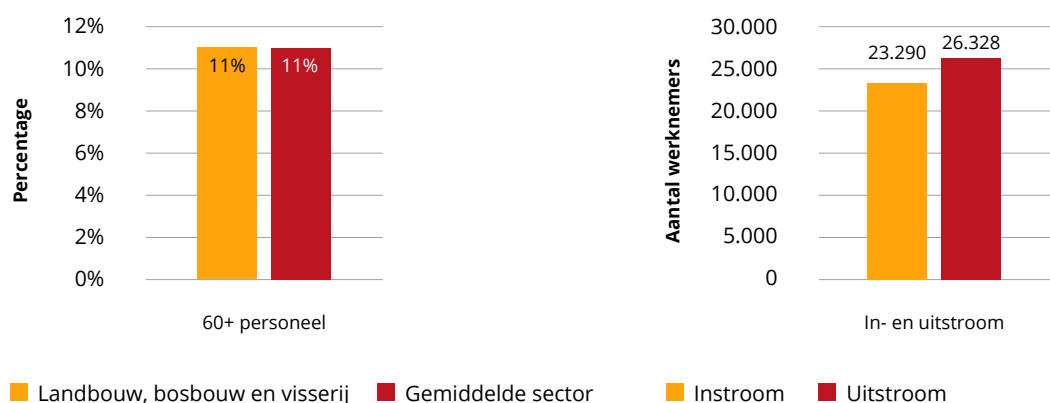
³ https://www.werk.nl/imagesdxa/uwv-kansrijke-beroepen-2023_tcm95-451013.pdf

Human capital

Binnen de sector Landbouw, bosbouw en visserij ligt in 2023 het percentage 60-plussers op het landelijk gemiddelde van 11%. Er was in 2022 sprake van een krimp van het aantal banen in de sector; de instroom van personeel naar de sector toe was lager dan de uitstroom vanuit de sector. In 2022 was sprake van een afname van 3.038 werknemers.

Figuur 10: **Leeftijdsopbouw (2023), in- en uitstroom personeel (2022) - Landbouw, bosbouw en visserij**

Bron: CBS (2023-en 2022), - bewerking door SEOR

Bronnen

De gegevens zijn berekend op basis van de informatie in de onderstaande bronnen; er zijn geen aanpassingen gedaan. Gegevens naar sector- én mbo-niveau tegelijkertijd zijn niet openbaar beschikbaar anders dan opgenomen.

CBS

Grootte van de sector: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?dl=92DEA>

Opleidingsniveau: <https://arbeidsmarktinzicht.nl/content/states/index/99179?region=4&sector=10>

ISCO niveau: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/32/werkzame-beroepsbevolking-beroep-en-sector-2021-2022>

In- en uitstroom: <https://sbi.topsectorenarbeidsmarktmonitor.nl/over-het-dashboard-4>

Deelname LLO: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Leeftijdsopbouw: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Regionale banen: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83582NED/table?ts=1691156730952>

Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85081NED>

Openstaande vacatures: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83599NED/table?ts=1696841092879>

UWV – gegevens op beroepsniveau

UWV Spanningsindicator: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

UWV Vacatures: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

Beleids- en politieke ontwikkelingen

ABN AMRO - [Sectoren - ABN AMRO](#)

ING - [Jouw sector - ING](#)

Rabo - [Sectorprognoses: milde recessie en structurele uitdagingen - Rabobank](#)

Rabo - [Sectorprognoses: groeivertraging in vrijwel alle sectoren - Rabobank](#)

SBB - [Trendplaat of Trendrapport](#)

Berekening spanningsindicator op SBI-sector niveau

Op basis van de dataset "Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA" is voor 2022 gekeken naar de weging van een bepaalde beroepsklasse in het totaal aantal vacatures dat in een bepaalde SBI-sector was ontstaan. De spanningsindicator per SBI-sector is vervolgens uitgerekend met de volgende formule:

$$\text{Spanningsindicator sector} = \sum_{i=1}^n \frac{\text{Vacatures beroepsklasse}_i}{\text{Vacatures sector}} \times \text{Spanningsindicator Beroepsklasse}_i$$

Met n=aantal beroepsklassen binnen de SBI-sector